

at give landskapet Åland selvstændig repræsentation i rådet, besluttedes det på et fællesmøde i Reykjavik mellem de nordiske landes statsministre og Nordisk Råds præsidium i oktober 1967 at nedsætte en blandet regerings- og parlamentarikerkomité med den opgave at udarbejde forslag til en tilfredsstillende repræsentation i Nordisk Råd for de selvstyrende områder i Norden.

Som regeringsrepræsentanter i denne komité blev af de respektive regeringer udpeget: justitsminister K. Axel Nielsen, Danmark, justitieminister A. Simonen, Finland, justits- og handelsminister Johann Hafstein, Island, statsråd fru Elisabeth Schweigaard Selmer, Norge, samt statsråd Herman Kling, Sverige. I komiteen er endvidere indtrådt medlemmerne af rådets præsidium, nemlig: riksdagsmand Eino Sirén, Finland, folketingsmand Poul Hartling, Danmark, altingsmand Sigurdur Bjarnason, Island, stortingsmand Trygve Bratteli, Norge, og anden vicealman Leif Cassel, Sverige. Statsråd Herman Kling blev valgt som formand for komiteen. I februar 1968 udtrådte Poul Hartling og blev efterfulgt af fhv. statsminister, folketingsmand Jens Otto Krag. Tilsvarende blev K. Axel Nielsen samtidig efterfulgt af justitsminister Knud Thestrup.

Komiteen har arbejdet ud fra den forudsætning, at de to selvstyrende områder Færøerne og landskapet Åland i givet fald bør have samme principielle repræsentationsform. Man er endvidere gået ud fra, at en løsning af repræsentationsproblemet burde søges gennemført, uden at det derved blev nødvendigt at foretage ændring af den danske og den finske grundlov og af de nationale love, som fastsætter reglerne for Færøernes og Ålands selvstyre.

Efter komiteens opfattelse foreligger der under disse to forudsætninger teoretisk følgende 4 muligheder for løsning af repræsentationsproblemet:

1. Ligestilling for de selvstyrende områder med Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

2. Medlemmer af Færøernes lagting og Ålands landsting tilsikres ret til at indgå i henholdsvis den danske og den finske delegation, eventuelt med en tilsvarende ret for medlemmerne af Færøernes landsstyre og Ålands landskapsstyrelse til at knyttes til de danske og finske delegationer.

3. De færøske og ålandske medlemmer af henholdsvis det danske folketing og den finske riksdag tilsikres ved en intern national lovgivning ret til permanent at indgå i de respektive landes delegationer.

4. Der indrømmes Færøerne og Åland observatørstatus f. eks. med taleret, men uden forslags- og stemmeret i rådet.

Efter komiteens opfattelse kunne man umiddelbart se bort fra den første og den fjerde mulighed. Den første fandtes for vidtgående, og den sidste ville ikke tilfredsstille de pågældende selvstyrende områders ønsker om aktiv medvirken i rådets arbejde. Komiteen fandt endvidere heller ikke at kunne gå ind for den tredje mulighed, idet den forudsatte, at de selvstyrende områder altid skulle lade sig repræsentere i Nordisk Råd af deres medlemmer i de nationale parlamenter. Selvom et sådant person-sammenfald formentlig ofte ville forekomme i praksis, fandt komiteen det ikke rigtigt på forhånd at binde de selvstyrende områder i så henseende. Hertil kom, at den tredje mulighed alene tilgodeså kravet om en parlamentarisk repræsentation, hvorimod Færøernes landsstyre og Ålands landskapsstyrelse ikke ville blive repræsenteret i rådet.

Herefter fandt komiteen at kunne anbefale den anden mulighed, hvorved Færøernes lagting og Ålands landsting får mulighed for blandt sine medlemmer at vælge repræsentanter, som indtræder i de pågældende landes delegationer med samme ret som de øvrige valgte medlemmer. Der skabes også mulighed for, at Færøernes og Ålands eksekutive myndigheder, landsstyret og landskapsstyrelsen, tilsvarende blandt sine medlemmer udser repræsentanter, som indgår i henholdsvis den danske og den finske delegation.

Befolkningstallet på Færøerne udgør 38.000 personer og på Åland 22.000. Under hensyntagen til folketallets størrelse samt til den forskellige politiske struktur i de pågældende områder fandt komiteen, at Færøerne burde vælge 2 og Åland 1 parlamentarisk repræsentant.

Efter den gældende vedtægt vælger Danmarks folketing, Finlands riksdag, Norges storting og Sveriges riksdag hver 16 medlemmer af rådet, medens Islands alting vælger 5 medlemmer, således at Nordisk Råd udover regeringsrepræsentanterne består af 69 valgte medlemmer. Komiteen har på den ene side ikke fundet det rimeligt at foreslå, at den særlige repræsentation, som indrømmes Færøerne og Åland, skal medføre en tilsvarende nedsættelse af det danske folketings og Finlands riksdags hidtidige repræsentation. På den anden side har den heller ikke fundet det rimeligt at stille forslag om, at det samlede antal af valgte repræsentanter for Danmarks og Finlands vedkommende skulle være større end det antal, som Norge og Sverige er berettiget til at vælge. Herefter stiller komiteen forslag om, at de nordiske lande bliver berettiget til at vælge følgende antal: Danmark 18 (16 valgt af folketinget og 2 valgt af lagtinget), Finland 18 (17 valgt af riksdagen og 1 valgt af landstinget), Island 6 (det hid-